

Infància

PROPOSTES. A les biblioteques no només hi ha llibres. Aquí veiem una sessió de música per a la canalla a la Biblioteca Mercè Rodoreda de Barcelona.

Anem a la biblio!

Llocs per llegir i divertir-se

AINHOA BOIX

FOTO: J. PIZARRO / P. TORDEIRA

Les biblioteques ja no són aquells recintes on el silenci era una norma i els amants de la lectura i els estudiants els seus únics usuaris. Ara els murmuris i riures infantils es colen a les sales plenes de llibres i revistes i les parets, a més de prestatgeries, amaguen una infinitat d'activitats per a tota la família. Ho podem veure gairebé cada dia a la xarxa de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya, però, també, en les que s'estenen pel territori valencià i balear i que, sense ser tan atrevides com les catalanes, aposten per una programació basada en l'animació lectora.

La tendència, com explica la cap de serveis de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya,

Carme Fenoll, va en aquesta direcció: convertir espais tradicionalment reservats a la lectura i al préstec de llibres en llocs vius, oberts a la creació i a l'aprenentatge i en què el ciutadà, independentment de la seva edat i condició social, adquireixi un paper protagonista. Una cosa semblant al que passa en països com Holanda i el Regne Unit, on les biblioteques, a més d'apostar per l'intercanvi de llibres, ho fan per l'intercanvi de coneixements i experiències. O en el que, des de l'any 2011, es coneix als Estats Units com a MakerSpace, un moviment que obre les biblioteques a la creació i a l'experimentació, sobretot tecnològica.

I, encara que al nostre país queda molt camí per recórrer en aquest sentit, cada vegada és més habitual veure com les biblioteques destinen els seus

recursos humans i materials a aquest fi. D'exemples d'aquest canvi de mentalitat no en falten, a Catalunya. Al costat dels clubs de lectura i els contacontes, trobem altres propostes que s'allunyen dels canons tradicionals sense perdre de vista l'animació lectora. Des dels tallers sobre art o medi ambient (*Tallers de descoberta*) fins a les audicions didàctiques (*Aperitius musicals*) o els espectacles teatrals (*Llibres a escena*) formen part de la programació anual de biblioteques com les de Barcelona.

Una oferta que creix

L'última activitat a incorporar-se a la xarxa de biblioteques és Code Club, una iniciativa que sorgeix de la ment de Mireia Dosil i Sergi Valverde i que, com els tallers anglesos dels quals pren el nom i inspiració, acosta

Contacontes, música i manualitats són propostes habituals a les biblioteques

Es busca fer de les biblioteques espais vius, oberts a la creació i a l'aprenentatge

LLEGIR. Moltes biblioteques promouen activitats de contacontes per aficionar els petits a la lectura.

el llenguatge informàtic als nens d'entre 10 i 12 anys. Ho fa gràcies a la col·laboració desinteressada dels estudiants d'informàtica de la Universitat Politècnica de Catalunya i de la Universitat Oberta de Catalunya, que, amb els seus coneixements i el seu temps, ajuden els xavals a crear els seus propis videojocs. Però, segons Dosil, això no és l'única cosa que fan.

"Els objectius són que els nens vagin a la biblioteca, fomentar l'equitat -és una activitat gratuïta i demanem, a més, que el 50% dels alumnes siguin nens i l'altre 50% nenes- i aprendre a programar no com un fi en si mateix, sinó com un mitjà per fomentar la creativitat i el pensament crític", comenta la responsable de Code Club, que recorda que aquesta activitat està oberta a tot hom que vulgui endin-

sar-se en l'Scratch i compti amb voluntaris per realitzar-la.

Agendes atapeïdes

Del Code Club també en parla la bibliotecària responsable de la secció infantil i juvenil de la Biblioteca Pública de Tarragona, Immaculada Pujol. Al centre on treballa, com en 20 biblioteques més del territori català, ha sigut una de les moltes activitats que s'han ofert en l'últim any. L'èxit, segons comenta, ha sigut sonat. Han sigut molts els nanos que cada dissabte acudien a aquest recinte per aprendre a programar videojocs i també els que, gràcies a aquesta iniciativa, entenen la biblioteca com un espai d'oci i aprenentatge.

Gairebé tants com els que, setmana darrere setmana, hi passen per gaudir de *Balmanetes*, *Rondalla va, rondalla veu* o *Magic tea & Magic tales*, propostes familiars que utilitzen les imatges, els contes tradicionals o l'anglès per fomentar la lectura en els més petits i donar sortida al fons documental d'aquesta entitat.

"Volem acompanyar els pares i els fills en el procés de la lectura. Entenem que és important que s'impliqui el pare per fomentar la lectura des de casa", explica aquesta bibliotecària, que, a més d'aquestes iniciatives, ens parla d'altres de més noves: els *Laboratoris de lletres i imatges* i *La mar, bressol de contes*. La primera pren com a referència els laboratoris creats a la Biblioteca Roca Umbert de Granollers i advoca per l'experimentació i la creació com a mitjà d'aproximació a la lectura. La segona es fa en col·laboració amb el Museu del Port de Tarragona i té com a objectiu rescatar la tradició marinera de la zona i mostrar-l'hi als nens en forma de contacontes, llibres i tallers. Una tasca educativa que la Biblioteca de Tarragona fa amb altres institucions com el Casal de Joves de Tarragona i el conservatori de la ciutat i que donen com a resultat iniciatives com *Llegendes Urbanes* i *Al compàs dels contes*.

Més tradicionals

Però, ¿i les biblioteques valencianes i balears? ¿Són igual d'actives que les catalanes? Igual d'acti-

ACCIO. Gràcies a la iniciativa Code Club, els nens poden endinsar-se en el món de la programació de manera gratuïta dins les biblioteques. CODECLUB

ves, sí, però potser no tan transgressores com les catalanes. Ho admet el responsable de la secció infantil i juvenil de la Biblioteca Pública de València, Néstor Mir, partidari d'un canvi de mentalitat i de manera de fer a les biblioteques del país. "Nosaltres estem treballant des de fa molt de temps per convertir la biblioteca en un espai de reunió més que de lectura. Treballem amb una visió més lúdica de la biblioteca", explica Mir, un dels responsables que la de València sigui una de les biblioteques més actives del País Valencià.

S'hi fan activitats per als nens i joves de la capital del Turia com *L'hora del conte*, els *storytellings* o contes en anglès, els clubs de lectura i els tallers de manualitats, que componen l'agenda d'un centre que, entre moltes altres coses, destaca per la tasca pedagògica que fa amb els col·legis de la ciutat. Segons explica Néstor Mir, cada dimarts i dijous alumnes de diferents centres escolars de la ciutat es desplacen a la Biblioteca de València per conèixer el fons documental d'aquesta institució i descobrir el seu funcionament. Ho fan amb l'ajuda de Mar Benegas, autora, entre d'altres, del poemari *A lo bestia* i especialitzada en la realització d'activitats infantils.

Unes propostes culturals i lúdiques ben sem-

blants a les que, cada mes, s'ofereixen a la Biblioteca Pública de Palma, de les més concorregudes i dinàmiques de les Illes Balears. Així ho indica la responsable de la secció infantil i juvenil, Catalina Guaita. Aquesta professional, menys inclinada a convertir les biblioteques en centres de reunió i intercanvi que el seu homòleg valencià, aposta per una agenda en què la literatura és la protagonista. "No és difícil vincular qualsevol activitat a la lectura perquè hi ha llibres de tota mena", afirma aquesta bibliotecària, que reconeix que la falta de recursos humans i d'espai l'obliguen a reduir les activitats culturals de l'entitat que representa i, sobretot, a desestimar els professionals que podrien enriquir la seva agenda.

De moment, són iniciatives com *L'hora del conte*, els *Dissabtes a colors* -tallers de manualitats relacionats amb la temàtica del mes- i els clubs de lectura les que fan possible que les criatures de Palma vagin a la biblioteca de la ciutat de manera regular i amb un somriure a la cara, i no amb un disgust.

Les biblioteques es revolucionen
L'entorn també canvia

Que les biblioteques estan canviant és un fet. Ho fan en propostes lúdiques i culturals, però també en arquitectura. Ho comenta la cap de serveis de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya, Carme Fenoll, i ho fa des de la Carles Rahola, la nova Biblioteca Pública de Girona. Es tracta de la segona biblioteca més gran de Catalunya i compta amb 350 punts de lectura, un auditori, 80 ordinadors, aules de formació i espais per a la programació d'activitats. Unes infraestructures que, segons Fenoll, no només garanteixen l'accés a la lectura de grans i petits sinó també a altres modalitats de coneixement com les exposicions, les arts escèniques o les classes d'anglès o informàtica. Fins i tot iniciatives com els *MakerSpaces* (espais per al disseny i la creativitat) nord-americans, dels quals aquesta professional parla amb especial admiració, hi podrien tenir cabuda. "Es important veure les biblioteques com un espai de convivència. I conviure amb diversos interessos i diverses persones de diferents edats també és positiu".

Famílies... parlem-ne
M. Jesús Comellas

La vida social del pare i la mare

És possible tenir vida personal al marge de la canalla? ¿Ens hem de dedicar en cos i ànima a educar i estar tot el temps que pugem fent coses, jugant i compartint les activitats amb els fills per compensar que hem de treballar? Segurament amb la millor de les intencions s'han donat informacions i recomanacions, massa sovint amb contundència i impaciència, sobre què cal fer per educar correctament la canalla. "Dedicació! -diuen-. Ja se sap, quan tens canalla t'hi has de dedicar". I no negaré que educar implica dedicació i això vol dir temps. Però també és cert que hi ha altres missatges que han posat èmfasi en com s'està amb la canalla: "No es tracta només de molt temps, sinó de temps de qualitat".

Potser caldria afegir una petita dosi de reflexió a aquest tema, i incorporar la idea molt defensada que les persones adultes són un model per a la canalla. Per això té força sentit mirar de manera panoràmica com intentem organitzar la família per trobar un equilibri, encara que sigui una mica complicat, entre les obligacions laborals, les domèstiques, l'educació de la canalla i mantenir una vida social amb relacions d'amistat i activitats culturals, algunes de compartides amb la canalla i d'altres pròpies de les persones adultes.

Perquè no hem d'oblidar que això mateix serà el que aniran fent els infants també a mesura que vagin creixent: dedicar-se als estudis, a la feina, a la família i a la seva socialització. Per tant, no té sentit que s'anul·li la vida personal dels adults, les activitats que es poden fer amb la parella o amb amistats individuals, amb interessos comuns o diferents. No és un model apropiat que la canalla vegi que els adults no tenen vida social.

És clar que cal organitzar-se i buscar suport, ja sigui d'altres famílies (compartint la canalla a casa dels uns o dels altres) o buscar jovent (cangurs) que en tinguin cura mentre anem al cinema. I també és important evitar donar a la canalla missatges no creïbles com que tenim feina o anem al metge per justificar l'absència nocturna. Anar al cinema, a passejar o a sopar no ha de provocar cap protesta infantil, sinó que ha de permetre parlar-ne l'endemà i compartir el benestar amb la canalla igual que també se'ls pregunta si s'ho han passat bé quan han fet una activitat fora de casa.

Maria Jesús Comellas és doctora en psicologia i pedagoga

